

06/2020

ELÄKETURVAKESKUKSEN TUTKIMUKSIA

TIIVISTELMÄ

Jussi Karhunen

Eläkeuudistus 2017: Kuiskatenko kuului nuorten ääni?

Käsillä oleva raportti on tiivistetty versio keväällä 2019 Tampereen yliopistossa johtamisen ja talouden tiedekunnassa hyväksytystä pro gradu -tutkielmasta. Alkuperäinen samanniminen pro gradu -tutkielma voitti Eläketurvakeskuksen myöntämän gradupal-kinnon keväällä 2020.

Tutkielmassa selvitettiin, miten nuoria edustavat etujärjestöt pystyivät vaikuttamaan vuoden 2017 eläkeuudistukseen ja uudistusta koskevaan lainsäädäntöön. Nuoret ikä-polvet eivät olleet ennen vuoden 2017 eläkeuudistusta kovinkaan kiinnostuneita järjestelmään tehdyistä muutoksista. Nyt kiinnostusta oli.

Tutkielman aineisto koostui eläkeuudistukseen liittyvästä virallisesta lainsäädäntöai-
neistosta ja kahdeksan keskeisimmän eläkeneuvotteluissa olleen neuvottelijan tee-
mahaastatteluista. Aineistona käytettiin myös neuvotteluja pohjustanutta asiantun-
tijaryhmän raporttia Suomen eläkejärjestelmän sopeutuminen eliniän pitenemiseen.
Aineiston perusteella muodostettiin kokonaiskuva siitä, missä vaiheessa eläkeuudis-
tuksen sisällöstä tarkkaan ottaen päätettiin ja ketkä olivat avainasemassa päätöstä
tehdessä. Tutkielma edustaa oikeus- ja yhteiskuntatieteellistä tutkimusta.

Nuorten etujärjestöjen eläkeuudistukselle asettamat tavoitteet toteutuivat tutkimuk-
sen perusteella varsin hyvin. Nuorten ajamat asiat eivät kuitenkaan olleet täysin uusia
ja yllättäviä. Nuorten tavoitteet oli poimittu muiden neuvottelutahojen ja eläkeasian-
tuntijoiden määrittämältä eläkekeskustelun agendalta. Nuorten tavoittelemat asiat
eläkeuudistuksessa eivät olleet radikaaleja. He eivät esimerkiksi ehdottaneet maksus-
sa oleviin eläkkeisiin koskemista.

Nuorten edunvalvojat kävivät jopa viikoittaista vuoropuhelua pääasiassa työntekijä-
osapuolen kanssa ennen eläkeneuvotteluja ja niiden aikana. Tiiveintä yhteydenpito

oli SAK:n kanssa. Työnantajaosapuoleen yhteyttä ei pidetty käytännössä lainkaan. Nuorten etujärjestöjen vuorovaikutus ei jäänyt turhaksi: nuorten näkyvä ja reipas kantaa eläkeiän noston puolesta sekä sen kytkemisestä elinajan odotteeseen edesauttoivat neuvottelutulokseen pääsemistä ja työntekijäosapuolen halukkuutta hyväksyä molemmat lopulliseen eläkesopimukseen tulleet eläkeikään liittyneet elementit.

Valtio ei ollut ratkaisusta syrjässä. Se oli etukäteen sitonut työmarkkinajärjestöt tiukasti tahtoonsa asettamalla tulevalle eläkeuudistukselle reunaehdoja: työmarkkinajärjestöt allekirjoittivat hallituksen asettaman tavoitteen, jonka mukaan tuleva eläkeratkaisu laskee kestävyysvajetta runsaalla prosentilla ja nostaa eläkkeellesiirtymisiän 62,4 ikävuoteen vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen osoittautui vaikeaksi. Lopulta tavoitteisiin päästiin Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n ja valtiovarainministeriön pidettyä neuvotteluissa linjansa tiukkana. Nuorten etujärjestöjen suurimpien tavoitteiden täytyminen oli EK:n ja valtiovarainministeriön yhteispelin ansiota.

Kun työmarkkinajärjestöt olivat päässeet eläkeuudistuksesta sopimukseen, joka saavutti hallituksen asettaman tiukan tavoitteen, eteni eläkelakien uudistus sosiaali- ja terveysministeriön valmistelun kautta eduskuntaan. Eduskuntakäsittelyssä eläkeuudistuksen keskeiseen sisältöön ei enää tehty muutoksia. Eduskunta tyytyi hyväksymään hyvin valmistellun ja eteensä valmiina tuodun uudistuksen.

Nuorten etujärjestöt pystyivät saamaan ääntään kuuluville eläkeuudistuksessa. Vastaisuudessa osallisuuden kokemus ja legitimaation aste paranisi ja eläkelakien valmistelu kävisi avoimemmaksi, mikäli valtio velvoittaisi työmarkkinajärjestöt kuulemaan eri sidosryhmiä jo ennen varsinaisia eläkeneuvotteluja. Nyt työmarkkinajärjestöillä ei ole kuulemisvelvoitetta samalla tavoin kuin viranomaisilla.

AVAINSANAT: eläkejärjestelmä, eläkelainsäädäntö, eläkeuudistus, lainsäädäntöön vaikuttaminen, nuorten etujärjestöt, työmarkkinajärjestöt

Eläkeuudistus 2017: Kuiskatenko kuului nuorten ääni?

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 06/2020.

www.julkari.fi > [Eläketurvakeskus](#) > [Julkaisut](#) > [Hae julkaisun nimellä]

ISBN 978-951-691-323-3 (PDF)

ISSN 1798-7482 (verkkojulkaisu)

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus
00065 ELÄKETURVAKESKUS
Puhelin 029 41120
Faksi 09 148 1172

Pensionsskyddscentralen
00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Telefon 029 41120
Fax 09 148 1172

Finnish Centre for Pensions
FI-00065 Eläketurvakeskus
Finland
Phone +358 29 41120
Fax +358 9 148 1172

www.etk.fi
> julkaisut